

פרק כד / ברוריה בן-דוד (וייס)

תיאור מעמד של כריתת ברית שעניינה הצהרת נאמנות של ישראל לאלוקיו.
לאספה השנייה בשכם כינס יהושע את כל העם.

מדוע סיפר יהושע לעם את קורותיו מימי אברהם ועד ימיו?
כדי להוכיח לעם כיצד נבדלו אבותיהם עובדי ה' משאר בני משפחתם עובדי האלילים.
תרח אבי אברהם ואבי נחור עבד אלילים ובנו אברהם נשלח לארץ כנען.
לאברהם נולדו שני בנים יצחק וישמעאל. יצחק עבד את ה' נשאר לגור בארץ כנען,
ישמעאל נדד במדבר.
ליצחק נולדו שני בנים עשו ויעקב, יעקב מת במצרים והובא לארץ כנען בה גם נקבר.
עשו עובד האלילים ישב באדום.
צאצאיהם של אברהם יצחק ויעקב קיבלו את ארץ כנען לנחלה, מכיוון שהם עבדו את ה'
והיו נאמנים לתורתו.
יהושע אומר לעם כי נתונה בידו הבחירה החופשית לעבוד את ה' או לעבוד את אלילי
העמים.

מדוע הזהירם יהושע לא לעבוד את ה' ואלוהים אחרים יחד?
לפי השקפת העמים עובדי עבודה זרה מקובל לעבוד לאלים רבים.

מה הסכנה הנשקפת להם אם יעבדו את האלילים?
ה' ינחם על הטובה אשר עשה להם ויביא עליהם כיליון.

מה הצהיר העם?
כי בדעתו לעבוד אך ורק את ה'.

מה ציווה יהושע?
לכרות ברית על כך (כא-כה).
זאת הייתה הברית אשר כרת יהושע בין העם ואלוקיו באספת העם האחרונה בשכם.
מה העיד על כך?
יהושע הוסיף את דברי הברית בספר תורת ה' והוקמה אבן גדולה לעדות (כו-כח).

דברי יהושע האחרונים
הנאום הראשון: על ישראל לשמור את התורה ולדבוק בה' כדי שלא יאבדו (פרק כג).
הנאום השני: סקירה מתולדות העם המסתיימת בדרישה לעבוד את ה' באמת ובתמים
(פרק כד א-טו).
כריתת ברית לעם ומתן חוק ומשפט (טז-כו).
הצבת האבן לעדה (כו-כז).
שילוח העם איש לנחלתו (פס' כח).

עבודה בכתב

- (1) מדוע סיפר יהושע לעם את קורותיו מימי אברהם ועד ימיו?
- (2) מה יהיה עונשם אם יעבדו אלילים?
- (3) מה הצהיר העם?
- (4) שלושה נקברו בהר אפרים. מי הם?
- (5) הביאו מובאות מהכתוב שישראל עבד את ה' באמונה בימי יהושע.

(6) כתבו בלשון הספר :

- א. רציתי.
- ב. ישמיד אתכם.
- ג. האבן הזאת תעיד בכם אם תשקרו.

יהושע מנהיג ישראל / ברוריה בן-דוד (וייס)

חז"ל אמרו פני משה כפני חמה, פני יהושע כפני לבנה. בדמותו של יהושע אפשר לראות קווים רבים שיירש ממשה רבו. הן דמויות דומות אבל לא שוות, הם בחינת שני המאורות הגדולים המאירים לישראל לדורם ולדורות.

בספר לא נזכר ייחוסו השבטי של יהושע כדי להדגיש ששימש לא כראש שבט כי אם כראש העם כולו. יחסו לתלונתם של בני אפרים ומנשה (פרק יז) מעיד שהוא לא הפלה את בני שבטו לטובה.

עיקר ייעודו היה כיבוש הארץ והנחלתה. יהושע התגלה כמנהיג צבאי. כבר בימי נעוריו ניצח על מלחמת עמלק (שמ' יז ח-יג).

יהושע נקט דרך לחימה שהלמה את המצב המיוחד של תקופת הכיבוש. ב"י נפלו בצידום מהכנענים בעלי הרכב. כוחם של ישראל היה ברוחם.

הטקטיקה של יהושע חוזרת בהרבה מערכות מכיבוש העי ועד שרפתה של חצור. חזירה מהבסיס בגלגל, הפתעה, מכה נמרצת, רדיפה ללא הפסק אחרי האויב הנמלט. כבר בתורה מופיע יהושע כנביא "איש אשר רוח בו" (במ' כז, יח).

בספר יהושע נזכרים דברי ה' ליהושע ארבע עשרה פעם (א ; ג ; ז ; ד ; ב ; ד טו ; ה ; ב ; ה ט ; ו ; ב ; ז ; י ; ח ט ; ח יח ; י ח ; יא ח ; יג א ; כ א).

בדבריו האחרונים הוא פונה לעם כמו הנביאים : "כה אמר ה' אלקי ישראל" (כד ב). אנו מוצאים בספר סגנון שמצאנו אצל משה ואהרן, דבר המעיד על מעלתו בנבואה. "וידבר ה' אל יהושע לאמר דבר אל בני ישראל".

יהושע היה גם מחוקק ושופט "וישם לו חק ומשפט בשכם" (כד כה).

יהושע אהב את ישראל, דבר זה בא לידי ביטוי בתפילתו הנרגשת לה' אחרי המעל שמעלו בחרם יריחו, ובפנייתו בלשון חיבה לעכן : "בני שים נא כבוד לה' אלקי ישראל ותן לו תודה".

יהושע היה חכם "מלא רוח חכמה" (דב' לד, י). "וכן עשה לא הסיר דבר מכל אשר צוה ה' את משה" (יא טו ; ח לה).